13 પરાજયની જીત

- પ્રહ્લાદ પારેખ

નીચેના દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખોઃ

1. કલિંગ વિજય પછી રાજાને કેવી ઊર્મિ સ્ફૂરી?

2. કલિંગ દર્શન સમયે રાત્રે અશોકે અચાનક મશાલચીઓને શી આજ્ઞા કરી?

3. રાજાના અંતરે નવી શ્રદ્ધા કયા સમયે પ્રગટી?

નીચેના દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર ત્રણ-ચાર વાક્યમાં લખોઃ

1. શિબિરે પાછા ફર્યા પછીની રાજાની શારીરિક સ્થિતિ વર્ણવો.

2. સવારે રાજાના અંતરમાં કેવી શ્રદ્ધા પ્રગટી ઊઠી.

3. 'જે જીતે નવ જીતિયાં મનુજનાં હૈયાં નહીં જીત એ' - પંક્તિ સમજાવો.

નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર આશરે સો શબ્દોમાં લખોઃ

1. શિબિરે પરત ફર્યા પછી અશોકનું મનોમંથન આલેખો.

2. યુદ્ધ પછીની કલિંગ નગરીનું રાજાની નજરે થયેલું દર્શન તમારા શબ્દોમાં આલેખો.

3. કાવ્ય પ્રારંભે ધ્વસ્ત કલિંગ નગરીનું કવિએ કરેલું વર્ણન આલેખો.

નીચેના દરેક પ્રશ્નના ઉત્તર પૂરા વાક્યમાં લખોઃ

1. 'પરાજયની જીત' કાવ્યના કવિનું નામ અને કાવ્યનો પ્રકાર લખો.

2. આ કાવ્યમાં પ્રત્યક્ષ થતાં પાત્રો કયાં-કયાં છે?

નીચેનાં વાક્યોના રેખાંકિત શબ્દમાં યોગ્ય પ્રત્યય મૂકી વાક્ય ફરી લખોઃ

1. આજથી <u>કરને</u> મારા રહેશે ધર્મની છડી.
2. જાણ્યો નહોતો કદીયે <u>જયમાં</u> અર્થ ભેંકાર એવો.
3. અજંપો ઉગ્ર <u>રાજાને</u> હૈયાને આજ રહે દમી.

નીચેનાં વાક્યોને માગ્યા પ્રમાણે પરિવર્તન કરીને લખોઃ

1. રાજા આવી ગયા. (ભાવેરચના બનાવો.)
2. અશોકનૃપે મશાલચીઓને પરત ફરવા કહ્યું. (કર્મણિવાક્ય બનાવો.)
3. ક્ષણાર્ધ પાય થંભ્યા ને ચિત્ત ચડ્યું વિમાસણે. (વાક્ય ફરી લખી સંયોજક નીચે લીટી કરો.)

નીચેનાં વાક્યોને લેખનરૂઢિ અને ભાષાદષ્ટિએ સુધારીને ફરીથી લખોઃ

1. ગયા તેજને આવીયો અંધકાર.
2. ભયંકર હતી લડાય, સહુ નાદ શસ્ત્રો તણા.
3. આજથી કર માં મારા રહેશે દ્ધર્મની છડી.

નીચેના દરેક શબ્દના બે-બે સમાનાર્થી શબ્દો લખોઃ

1. જુદ્ધ - ________ ________
2. ઈંગિત - ________ ________
3. દીપ્તિ - ________ ________
4. પ્રાણ - ________ ________

નીચેના શબ્દોનો અર્થભેદ દર્શાવો.

1. કંથા - ________ કથા - ________
2. વડી - ________ વંડી - ________
3. સરસ - ________ સ-રસ - ________

નીચેનાં વાક્યોના રેખાંકિત શબ્દને સ્થાને વિરુદ્ધાર્થી શબ્દ લખી અર્થ બદલાય નહીં તે રીતે વાક્ય ફરીથી લખોઃ

1. અશોકનૃપ પામિયો છે જય.
____
2. આજથી કરમાં મારા રહેશે ન અધર્મની છડી.
____
3. મશાલચીઓ ધીમા ડગલે ચાલે છે.
____

નીચેના શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખોઃ

1. જ્વાળામુખીમાંથી નીકળતો ગરમ રસ -
2. મશાલ વડે અજવાળું પાથરનાર વ્યક્તિ -
3. શંકર ભગવાનનું ભયંકર નૃત્ય -
4. હૃદયપૂર્વક થતો પસ્તાવો -

નીચેના રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ આપી તેનો વાક્યમાં પ્રયોગ કરોઃ

1. પાણી મૂકવું - ________
____
2. કાળજું ફાટી જવું - ________
____

નીચેની પદ્યપંક્તિઓને કૃતિના આધારે વિચારવિકાસના ક્રમમાં ગોઠવી ફરીથી લખોઃ

1. ચાલો, સૌ શિબિરે પાછા, ભૂપ આજ્ઞા પછી કરે.
2. કલિંગ પડિયું, અશોકનૃપ પામિયો છે જય.
3. આજથી કરમાં મારા રહેશે ધર્મની છડી.
4. અજંપો ઉગ્ર રાજાના હૈયાને આજ રહે દમી.

1. ________
2. ________
3. ________
4. ________

•